

"Hårt" och "mjukt"

”

*Att använda orden
”hårt” och ”mjukt”
är ett nästan försåtligt enkelt sätt
att karaktärisera
tekniken.*

TEXT: CLAES KLASANDER, FÖRESTÅNDARE CETIS
FOTO: KATARINA REHDER, CETIS

Detta nummer av CETIS nyhetsbrev handlar till stor del om flickor och teknik. Bra och viktigt! Här i denna ledare vill jag ta upp en del generella saker som inte enbart berör detta, utan teknik och genus i stort. Och med koppling till undervisningen.

Det finns några saker vilka vi som undervisar i teknikämnet bör tänka på. De jag lyfter fram har antingen en forskningsgrund, eller bygger på beprövad erfarenhet. Och mycket mer hade naturligtvis kunnat sägas om teknik och genus.

Det börjar med oss själva

Om vi ska driva en klok och balanserad teknikundervisning måste vi själva ha bearbetat vår egen syn på teknikens genusaspekter. Annars kanske vi inte ser de genusstrukturer vi borde bryta med, eller i vart fall inte omedvetet reproducera, i våra förskolemiljöer och klassrum. Det finns gott och lättillgängligt stöd för detta bl.a. på Skolverkets och CETIS hemsidor, se nedan.

Teknikundervisningens kvalitet

Forskningen visar att undervisningens kvalitet är viktigare för flickor än för pojkar – speciellt i de tidiga åren.

Inte enbart i frågor som berör teknik och genus, men ju mer medvetna genusbalanserade exempel man kan arbeta med, desto bättre är det, både för flickor och pojkar. CETIS egna material 200 timmar teknik respektive Teknik i förskolan har ett underliggande syfte att inspirera till teman som delvis pekar i en ny riktning.

Om eleverna får välja...

...finns risken att de engagerar sig i genusstereotypera teknikaktiviteter. Pojkar väljer något "hårt" och flickorna något "mjukt". Och flickorna känner sig "tekniskt underlägsna". Här måste vi pedagoger hjälpa till på traven. Att använda orden "hårt" och "mjukt" är ett nästan försåtligt enkelt sätt att karaktärisera tekniken. Men det finns något intuitivt begripligt i det. Metall anses hårt och manligt, tyg mjukt och kvinnligt. Innovationer som relaterar till vapen-, byggnads- och transportsektorer betecknas oftare som tekniska landvinningar, än motsvarande inom konfektions-, vård- eller livsmedelsindustri. De manliga hjälteberättelserna dominerar. Där måste vi bryta och stötta med full kraft.

Tekniken i sitt sammanhang

Att ta varje tillfälle i akt att utgå från, eller kommentera, teknikens infogning i större sammanhang är

centralt för att utveckla elevernas intresse. Att lyfta fram normbrytande exempel och förebilder, gynnar både flickors och pojkars intresse för teknik. Därmed ökar också chanserna att de fortsätter studera teknik. Det betyder inte att man ska lägga åt sidan hur den teknik man studerar tillsammans med barn och elever är uppbyggd och fungerar. Men man behöver alltså inte prompt välja till exempel broar och deras hållfasthet, utan att grundligt behandla hur broarna påverkar vårt samhälles infrastrukturer. Kanske ska man inte ens välja broar som startpunkt, utan infrastrukturers betydelse för hållbar utveckling.

Det är inte flickorna som är problemet

Bilden av vilken teknik som anses giltig präglar i hög grad vårt synsätt. Ofta ställs frågan varför inte flickor engagerar sig i den hårda manligt präglade tekniken, medan den omvända frågan sällan ställs. Jag avslutar med den lilla ringklockan.

Läs mer:

[Fördjupande texter kring det centrala innehållet i teknik - Skolverkets hemsida](#)